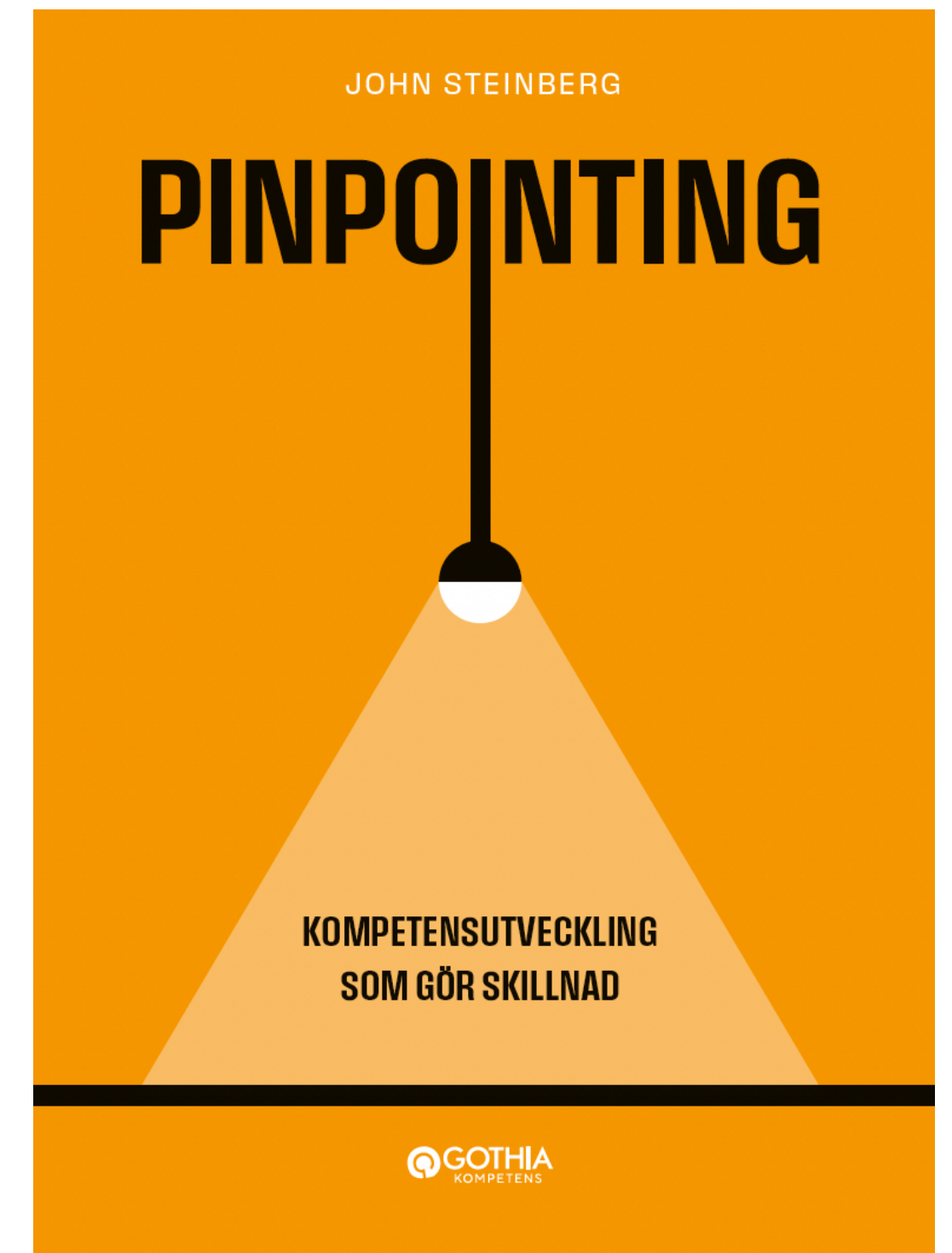
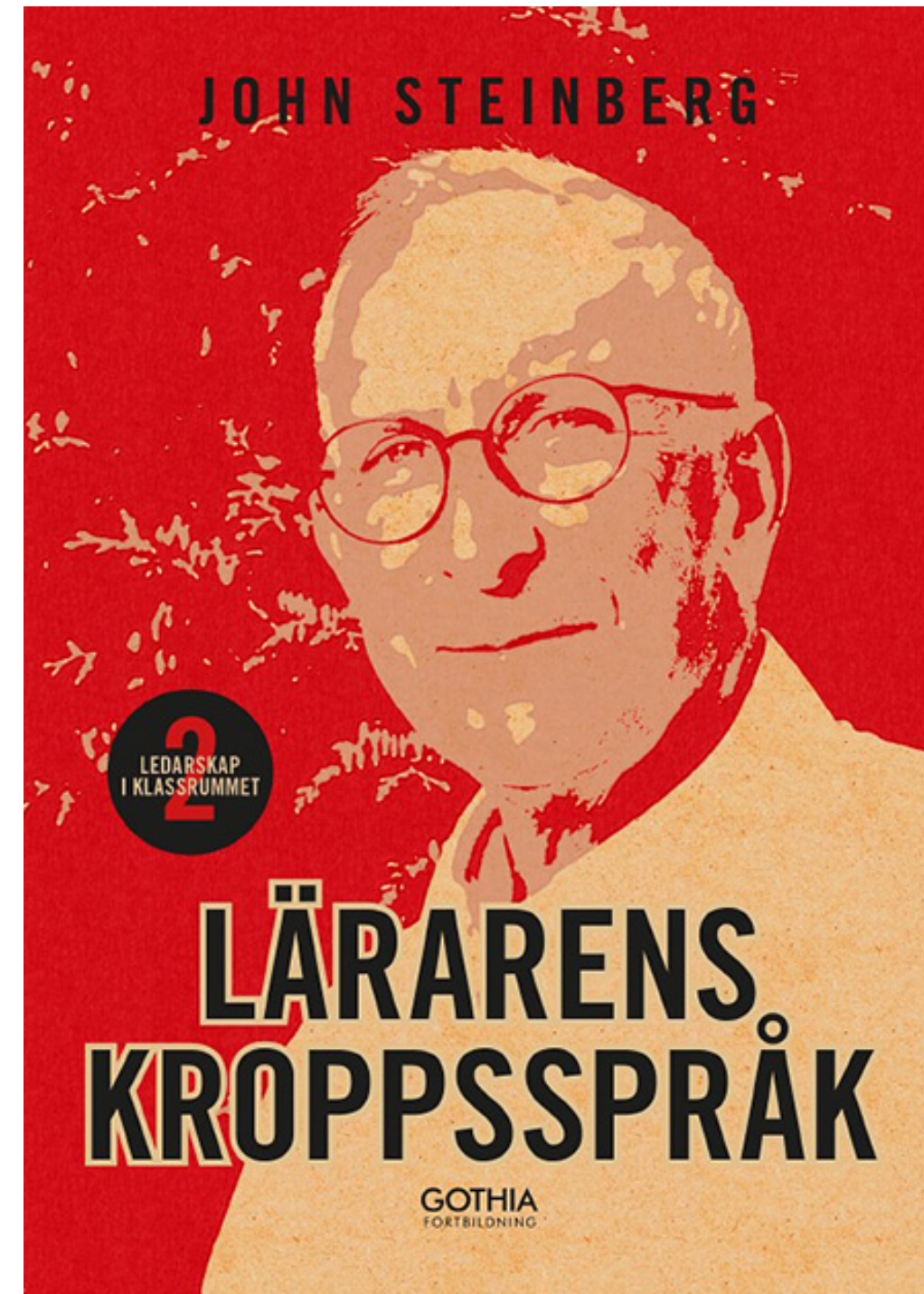
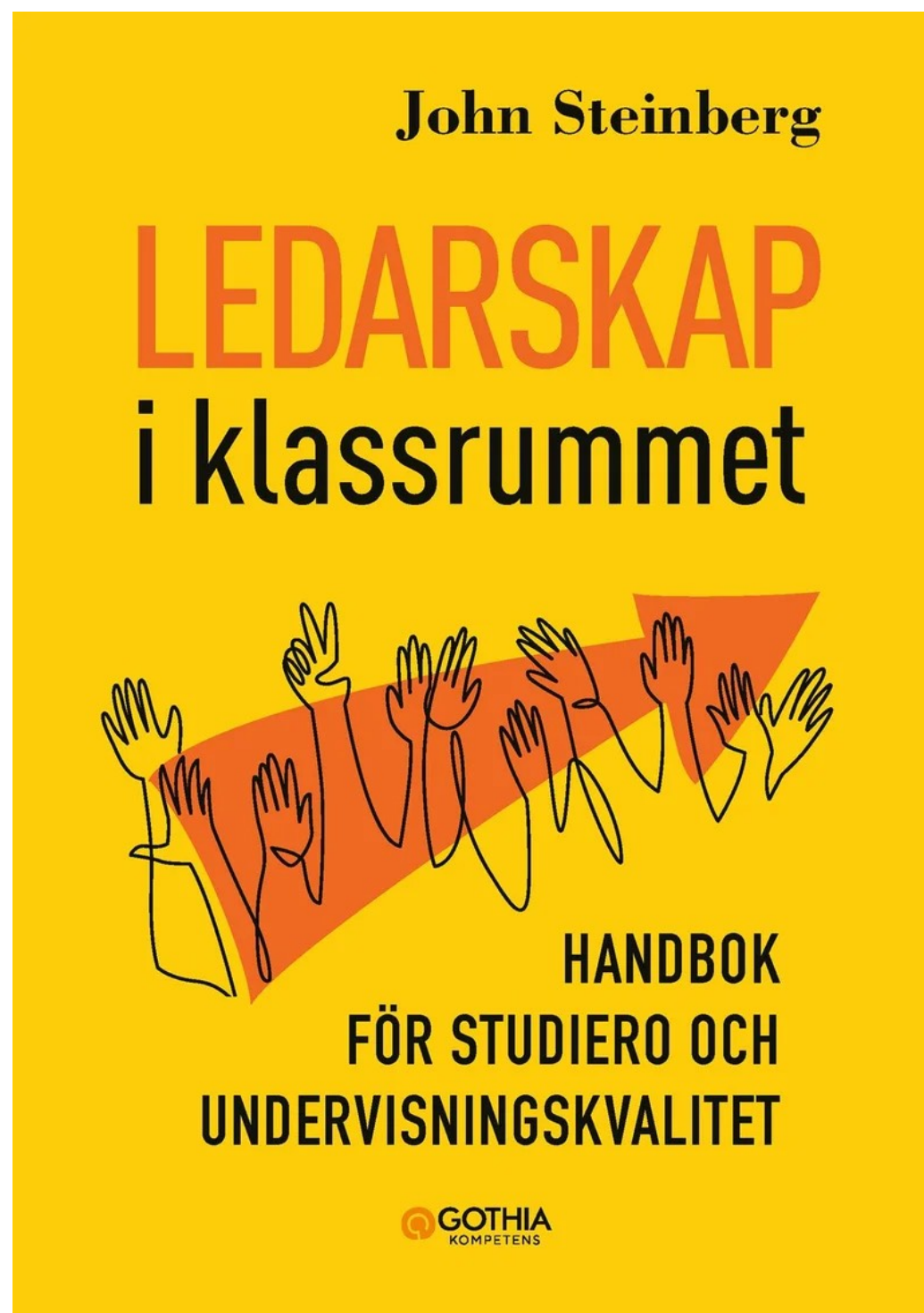

Ledarskap, lärande och undervisningskvalitet nu och i framtiden

**Johns Nyhetsbrev via
LinkedIn
©www.steinberg.se
John Steinberg**

Öppet arkiv
450 text-och video underlag för pedagogiska samtal
steinberg.se

**Ledarskap som ger fokus
eller
undervisning som ger fokus?**

Handen

En relationsstyrd skola

En orolig resan från en auktoritär skola till en demokratisk, humanistisk skola

Inflytande istället för makt kräver mer kompetens

Fokus på ditt görande snarare än elevernas

Exempel Patrik (Förväntan + Bemötande + Strategier)

Kamp-Kollaps-Kompis-Klaga-Koncentration (Tillstånd)

Gruppen går före individen

Om gruppen fungerar blir det lättare att hjälpa individen

Om det fungerar för din kollega blir det lättare för dig

Tre icke-förhandlingsbara normer (Tre cirklar) (Vi-språk)

Om lojalitetsbalansen

Uppdraget är större än uppgiften

Gör din grej!

Budskap

Du har ett ledarskapsyrke. Ha fokus på ditt ledarskap.

Sårbarhet är en förutsättning i en relationsstyrd skola.

Individuellt ledarskap bör kompletteras av kollektivt ledarskap.

Gruppen går före individen.

Ge eleverna ett språk för sitt lärande.

Små saker har stor betydelse, t ex kroppsspråket.

Utmanande elever

1. Svek

2. Besvikelse

3. Position i gruppen

4. Instabilitet

5. Rättvisa

6. Ägarskap/Undervisningen

7. Strategilösa

8. Motiverad till annat

9. Medicinska orsaker

10. Brister i miljö och struktur/
schema

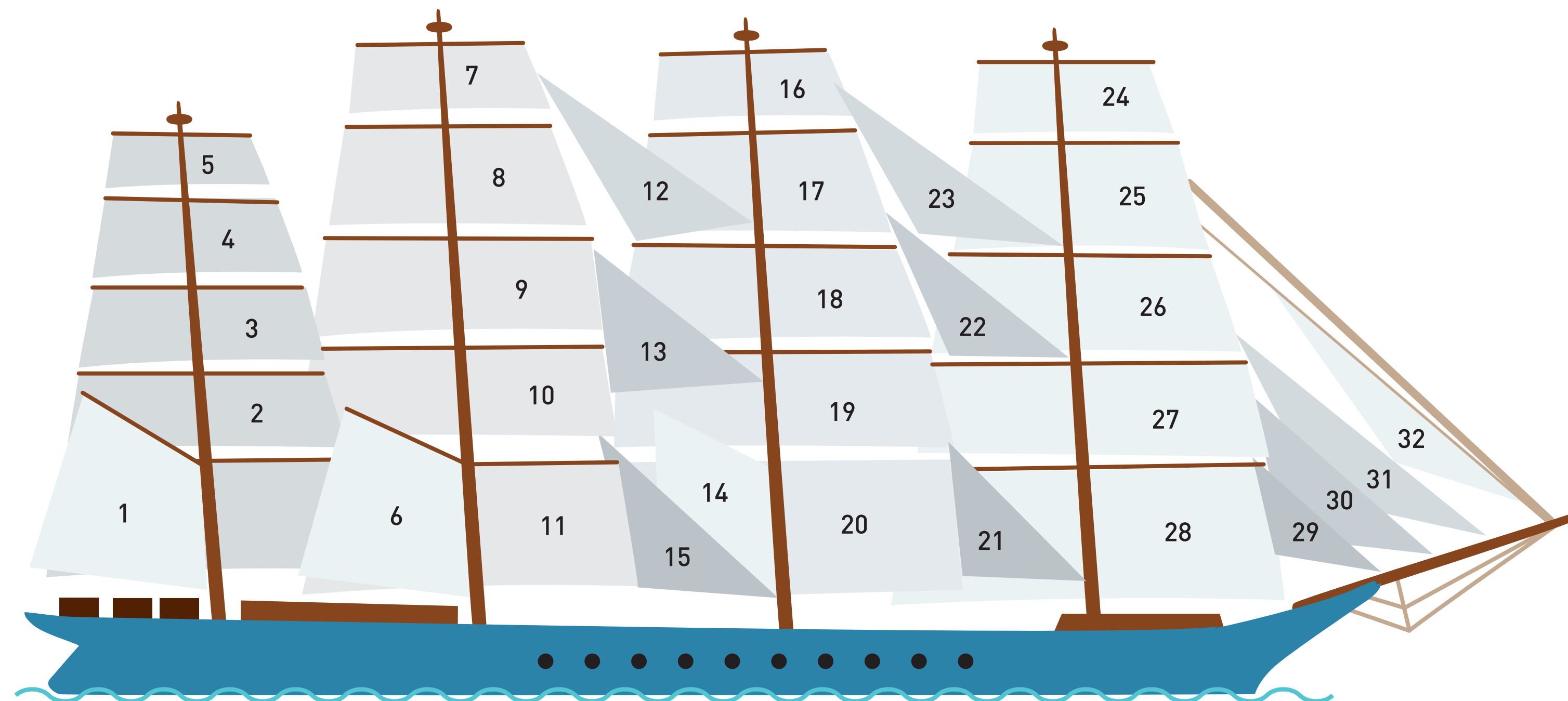
11. Stress - att ligga långt efter
eller relationsstress

12. Språk & referensramar

13. Otydligt ledarskap

14. Otydliga prioriteringar

1. Mesan	12. Gaffelstorsegel	23. Storröjelstagsegel
2. Jiggerröjel	13. Krysstäng	24. Förröjel
3. Jiggerbramsegel	14. Kryssbramstagsegel	25. Förbramsegel
4. Jigger, övre märssegel	15. Kryssröjelstagsegel	26. För övre märssegel
5. Jigger, undre märssegel	16. Storröjel	27. För undre märssegel
6. Apa, gaffelapa	17. Storbramsegel	28. Fock
7. Kryssröjel	18. Stor övre märssegel	29. Förstäng
8. Kryss bramsegel	19. Stor undre märssegel	30. Inre klyvare
9. Kryss övre märssege	20. Storsegel	31. Yttre klyvare
10. Kryss undre märssegel	21. Storstäng	32. Jagare
11. Begin	22. Storbramstagsegel	

TRO

KROPP

METODIK

Intention påverkar beteendet

Kroppsspråkets betydelse

Exempel:

Konflikt på gården

Hälsningsintention

Vad ändras?

- **Tid**
- **Ord**
- **Beröring**
- **Ögon**
- **Leende**
- **Revir**
- **Röst och intonation**

Situationer med intention

- **Hälsning - Elever, Kollegor, Föräldrar**
- **Rummet**
- **1:a fyra minuterna**
- **Övergångar**
- **Utvecklingssamtal**
- **Prov och bedömning**
- **Undervisningssyfte och kvalite**
- **Handledning**

Handledningens kroppsspråk

- **Revir**
- **Tid**
- **Ögon**
- **Andning**
- **Från sidan**
- **Position**
- **Hand**
- **Syfte**

**En kollega ber dig komma på
besök**

Vad ska kollegan titta på?

**Ledarskap som ger fokus
eller
undervisning som ger fokus?**

Några citat ifrån förarbeten till Läroplanen för grundskolan 2028:

“De nya läroplanerna ska ha en tydligare kunskapsinriktning där grundläggande kunskaper och färdigheter betonas, särskilt i de yngre åldrarna.”

“Syftet med de nya läroplanerna är att återupprätta en stark kunskapsskola genom fokus på undervisning, baskunskaper och tydlig progression.”

“Kursplanerna ska mer precist ange vad som ska behandlas i undervisningen, vad eleverna ska lära sig och när de ska göra det.”

“Läraren ska inte längre ses som coach, utan ha en tydlig kunskapsförmedlande roll.”

Syn på kunskap

- **Statisk kunskap - att mäta det man *har gjort* (Hierarkisk, logikbetonade, "mätbar" kunskap) Rationell motivation**
- **Dynamisk (process) kunskap - att veta hur man *ska göra* (Associativ kunskap) Emotionell motivation (***OBS! Processkunskap behöver struktur och uppföljning***)**

Förhållningssättskunskaper

- **Ansvar**
- **Kvalitet/
Ansträngning**
- **Samarbete**
- **Kommunikation/
Artighet**
- **Drivkraft**
- **Nyfikenhet**
- **Kritiskt tänkande**
- **Framförhållning,
Ordning, Exekutiva
funktioner**

Orienteringskunskaper

- **Att tänka själv**
- **Att förstå sammanhang**
- **Att göra omdömesval (beslutsvärdering)**
- **Att inse konsekvenser**
- **Att välja och hålla fast i en riktning**
- **Att skapa mening**
- **Att veta var och hur man kan göra skillnad & tillämpa sin kunskap**

Tre typer av undervisning

- 1. Förmedlingspedagogik (explicit)**
- 2. Motivationspedagogik (elevaktivt)**
- 3. Processpedagogik (värdeskapande)**
Om missförstånd och om strukturens betydelse

Sex aspekter av en lektion

1. **Kontext** = Yttre miljö, Inre miljö, Uppväxtvillkor, Tidigare erfarenheter, Aspirationsnivå, Dagens händelser, Dagens tema, Bemötande, Kravnivå
2. **Innehåll** = Budskap, Läroplan, Mål, Bedömningskriterier, Färdigheter som ska tränas. Lärande kontra görande
3. **Leverans** = Form, Struktur, Förberedelser-Lektionsplan, Retorik, Dramaturgi, Tempo, Humor
4. **Perception** = Avläsning av gruppen och anpassning till stämning. Artisteri & kroppsspråk, Att byta det egna tillstånd och elevens tillstånd
5. **Acceptans** = Ödmjukhet, Trovärdighet, Förtroende som ger följsamhet och relation. "Torka bord"
6. **Uppföljning** = Metakognition, Insikter, Frågor, Nyfikenhet, Mönster, Tilltro

“Lektionens” sex faser

- **Förberedelser för uppmärksamhet**
- **Uppmärksamhet**
- **Instruktion/Information**
- **Övergången**
- **Enskilt-eller grupparbete**
- **Handledning/Uppföljning**

Önskat undervisningsresultat?

**Att eleven får tilltro
till sin förmåga att lära och
”äger” sin tid och process**

**Ett exempel på en effektindikator:
Kvalitén på elevernas frågor till
dig, sig själva och kamraterna**

Förutsättningarna börjar innan du börjar

- **Rykte, Kultur & Relationer**
- **Rutiner, Ritualer, Normer**
- **Position i rummet/Hållning/Tempo**
- **Förberedelser & Kunskapssyn**
- **Värderingsbas - synligare än du tror!**
- **Balans mellan formalitet och informalitet**
- **Kunskap (förstås!)**

Spelregler & struktur för processarbete

- **Var - plats**
- **Tid - när, hur länge?**
- **Vad - Innehåll, hypoteser & ägarskap**
- **Hur - Metod med vetenskapliga modeller**
- **Vem - Roller och uppgifter inom gruppen**
- **Varför - Nyttä (mig och andra)**
- **Redovisning/Effektindikatorer/Återkoppling**

Framtiden? Paradigm i förändring

- **Platser** för lärande
- **Tider** för lärande
- **Innehåll** (& vem som äger agendan)
- **Metod & Teknologi** för lärande
- **Vem** som guidar lärandet
- **Standard** för vetenskapligheten
- **Syftet, Ägarskap, Validering**

Omgivningsförändringar

- **Arbetsmarknadens förändringar**
- **Sättet att samla, lagra och tolka kunskap**
- **Större möjligheten för individuella val, initiativ och riktning**
- **Större behov om omdömeskunskap**
- **Snabbare villkorsförändringar**

Arbetsmarknaden

Nivå 3: Kundservice, call centers, logistiktjänster, lägre nivå serviceyrken, enkel tillverkning. Redan på väg bort eller "outsourced"..... & robotarna finns och får flera funktioner. Kunden ska göra alltmer själv.

Arbetsmarknaden

Nivå 2: Professionella serviceyrken, Semi-komplex tillverkning, Professionella kunskapsyrken - jurister, revisorer, ingenjörer, bankanställda, m fl. Mindre efterfråga - finns allt oftare mallar, svar och verktyg på nätet.

Arbetsmarknaden

Nivå 1: Hög nivå av expertkompetens - "Intellectual property"/Global exportmöjligheter, Kan agerar var som helst. Störst potential - Allt högre efterfråga.

TEKNIK: förenklar, automatiserar och tillåter produktion på andra platser och tider.

BEHOV: att flytta människor upp till en högre nivå. Hur gör man det?

UTMANING: A och B lag. AI kräver hög läsförståelse, skrivförmåga och analysförmåga.

Egen kraft:

**Broms, Styrning,
Fartkontroll,
Filkontroll, Kolla en
karta, m.m.**

Assistans:

**Servostyrning,
Servobroms, m.m.**

”Super”-Assistans:

**Filhantering, Autostopp,
Däckkontroll, Fartkontroll,
Parkeringshjälp,
Avståndsbedömning, Kameror
och sensorer, GPS, m.m.**

Agent/Självkörande:

**Från en bil som du kör till
transportverktyg från A till
B som du utnyttjar**

50-talets klassrum: Egen kraft

**Sitta, Lyssna, Läroböcker,
Anteckna, Prov, Betyg,
Formell kompetens, Nivå-
gruppering, Uteslutning**

Antaganden om:

Vem som äger kunskapen

Vem som förmedlar kunskapen

**Vem som bestämmer vilka kunskaper
som ska stå i fokus**

**Vem som bestämmer hur kunskapen
bedöms**

Teknik som hjälper?

70-talets klassrum: Assistans

**Datorer, Ljudböcker,
Anpassningsverktyg, Grupparbete,
Handlenig, Ibland självbedömning,
Inlämningsuppgifter, Inkludering**

Antaganden:

Vem som äger kunskapen

Vem som förmedlar kunskapen

**Vem som bestämmer vilka
kunskaper som ska stå i fokus**

**Vem som bestämmer hur
kunskapen bedöms**

Teknik som hjälpmedel?

Klassrummet 2015: Super-assistans

**Smartboard, Internet,
Projektarbete, Skapande,
YouTube, Surfplattor,
Mobildebatt**

Antaganden:

Vem som äger kunskapen

Vem som förmedlar kunskapen

**Vem som bestämmer vilka
kunskaper som ska stå i fokus**

**Vem som bestämmer hur
kunskapen bedöms**

Teknik som hjälpmedel?

Klassrummet 2030? Självkörande?

**"Agency", "Ägarskap", Personlig agent,
AI—mentor, återkoppling och
skraddarsydda uppgifter. Skills,
Genombrott för "maker-rörelsen",
Nätverk, Genombrott för "på riktigt",
"mottagare" och värdeskapande lärande**

Antaganden:

Vem som äger kunskapen

Vem som förmedlar kunskapen

**Vem som bestämmer vilka
kunskaper som ska stå i fokus**

**Vem som bestämmer hur
kunskapen bedöms**

Teknik som hjälpmedel?

Handledning

50-talet: Ge eleven svaren

70-80 talen: MAKIS, Slå upp i läromedel eller referensböcker; pedagogen som mentor

2015: Få assistans av internet och klasskamraterna (formativ bedömning och pedagogens återkopplingskunskap)

2026: Få assistans av AI. Metakognitva frågor och omdöme i samtal med pedagogen.

2030: Personlig återkoppling av AI, personlig designade lärprogram i samarbete med AI. Omdömesfärdigheter eleven själv behärskar. Långsiktigt tänkande.

Övergripande: Diverse kompetenser, Djup förståelse, Demokratiskt medborgarskap.

AI

- **Traditionell AI: "Vi har svaret."**
- **Loopning AI: "Vi tänker djupare." Iterativ resonering. Vi tänker i flera omgångar.**
- **Relationellt dynamiskt lärande AI: "Vi utvecklas tillsammans." Kontinuerligt lärande.**

Makrofrågor

- **Vilket samhälle vill vi ha?**
- **Vilken slags skola kan leda oss dit?**
- **Vilka värderingar ska vara vår guide?**
- **Hur kan värderingar leda vår undervisning?**
- **Hur får vi ungdomar som kan förstå, försvara och utveckla vår demokrati?**

Vilken värderingsmodell väljer vi?

Individmodellen (Silicon Valley)

- Individuell riskhantering
- Låg tillit till kollektivet
- Individen som en organisation
- Specialisering som grund
- Mäta och bedöma

Svensk välfärdsmodellen

- Kollektiv riskhantering
- Hög tillit till "systemet"
- Utveckling underlättas av trygghet
- Bildning som ideal
- Återkoppling och mentorskap

Lgr 28 skiftar kunskapssyn

Läroplaner 1994-2027

- Eleven konstruera kunskap
- Förmågor (analysera)
- Handledare/coach
- Digitalisering i fokus
- Lokalt tolkningsutrymme
- Mjuka kravgränser

Läroplan 2028 och framåt

- Läraren förmedlar kunskap
- Faktakunskaper först
- Auktoritet/Instruktör
- Det analoga i fokus
- Statlig detaljstyrning
- Centralt rättade prov

Omdömeskunskap

I grunden handlar allt om att skolan ska odla praktisk klokhet - elever som kan använda AI när det är bra, men också vågar stå emot när tekniken hotar mänsklig värdighet och demokrati.

Begreppet "agency" – förmågan att självständigt identifiera problem, driva processer, iterera och navigera osäkerhet – har blivit central i utbildningsforskning. OECD Learning Compass 2030 är explicit: Framtidens elever måste lära sig "navigera själva" snarare än att "ta emot fasta instruktioner". [[oecd](#)]

I AI-ekonomin är detta inte bara pedagogisk teori – det är ekonomisk nödvändighet. Agentic AI-system (AI som kan planera, verkställa, reflektera självständigt) kommer hantera alla rutinmässiga uppgifter. Människor som lyckas kommer vara de som kan: [[element451](#)]

- **Identifiera odefinierade problem som AI inte kan se**
- **Styra och utvärdera AI-output kritiskt**
- **Iterera snabbt** när första lösningen misslyckas
- **Samarbeta dynamiskt** i föränderliga team
- **Navigera ambiguity** utan tydliga instruktioner

Alla dessa förmågor kräver **agency** – och agency byggs genom erfarenhet av autonomi, misstag och återhämtning.

Forskning om explicit instruction vs. inquiry-based learning visar att **båda** är nödvändiga:
[[educationrickshaw](#)][[youtube](#)]

- **Explicit instruction** ger 23% prestation-boost (Hattie 2009)[[youtube](#)]
- **Inquiry-based learning** ger 20% boost i critical thinking[[youtube](#)]
- **Blended approach** ger bäst resultat över alla dimensioner[[hechingerreport](#)][[youtube](#)]

Problemet är att Lgr28 **inte** föreskriver en balans – den föreskriver explicit instruction som **primär metod** och skjuter analys och kritiskt tänkande till "senare år". Detta skapar risk för att fostra passiva mottagare av information i en tid då världen skriker efter aktiva skapare.
[[allakando](#)]

Reformens paradox

Lgr28 är driven av en genuin omtanke om svenska elevers kunskapsutveckling. Intentionen – att ge elever en solid grund i baskunskaper – är lovvärd. Problemet är att reformen **konfunderar medel med mål:**

- **Medlet:** Explicit instruction, analog läsning, faktagrund (har evidens för effektivitet i **inlärningsfas**)
- **Målet:** Framgångsrika, anpassningsbara medborgare som kan konkurrera i AI-ekonomin

Lgr28 optimerar medlet men riskerar missa målet. Det är som att designa en bil med världens bästa motor men glömma ratten – tekniskt imponerande men funktionellt odugligt för navigering.

Syn på kunskap

- **Statisk kunskap - att mäta det man *har gjort* (Hierarkisk, logikbetonad, "mätbar" kunskap) Rationell motivation**
- **Dynamisk (process) kunskap - att veta hur man *ska göra* (Associativ kunskap) Emotionell motivation**
- *Har AI potential att förena båda synsätten?*

Konsekvenser

- **"Skills"** - Administration, Konflikthantering, Tillståndsförändringar samt traditionella skills - läsa, tala, samarbeta, analysera, och "intressesskills"
- Samverkan med verktyg som AI som "känner dig" och kan bygga åt dig
- **"Enablement"** via teknik och **"agency"**. Kombination av statisk, explicit ämneskunskap och dynamisk, associativt egen designade kunskapssökande och tvärvetenskap
- Personligt lärande och "kultur lärande" - att förstå "kontext"
- Risker: A och B lag - höga krav på läs, skriv och analytiska förmågor

Värderingar och undervisningen

- **Individens ansvar OCH det kollektiva ansvaret (demokratiskt medborgarskap)**
- **Individuell motivation OCH djupförståelse, kulturförståelse/historiskt sammanhang samt gemensam resan för gruppen**
- **Självkännedom OCH kulturbyggande, gruppskydd, grupp återkoppling**
- **Individuella strategier och färdigheter OCH kollektiva prestationer och projekt**
- **Förmågan att kritiskt granska information, källor och ansträngningar**
- **Tryggt att ställa frågor, söka hjälp och samarbeta med andra. Klassrumskultur**
- **Kunskaper till nytta för sig själv - och det lokala samhället**

Antagande: Elever som har strategier och skills för sitt lärande blir mer konstruktiva

**Antagande: Bra pedagoger
använder metakognitiva frågor**

Exempel - metakognition

- **Beskriv var du är just nu?**
- **Vad vill du ha sagt?**
- **Om du skulle ge dig själv råd?**
- **Vart skaver det?**
- **Vad är det viktigaste här?**
- **Vad är det du känner igen?**
- **Vad kan du justera?**
- **Om du skulle bryta mönster vad skulle du göra?**

Exempel - metakognition

- **Hur har du kommit fram till detta?**
- **Vad är ditt nästa steg?**
- **Finns det fler alternativ?**
- **Vad skulle en proffs på detta göra härnäst?**
- **Gissa!**
- **Vad är en bra strategi för att lösa detta?**
- **Hur gjorde du för att lösa något liknande?**

Mafalda (Quino)

Stopp eller ofokus...

- Tydliggör var eleven är i processen och vad de redan vet om innehåll och processen. "Friktion" är naturlig i läroprocessen
- Fokus på arbete snarare än på individen
- Identifiera var det "gör ont" - ord, instruktion, förväntan, verktyg och vad som är oklart
- Klargör riktning - syfte och vart man är på väg
- I ett grupparbete - klargör roller och hur man gör; tydlig struktur; uppföljning
- Tydliggör nästa steg och följ upp snart därefter
- Checka upp ditt kroppsspråk så att den underlättar och inte stör - revir, ögon, händer, gester, huvudlutning, tempo, röst

Värderingsnivåundervisning

- **Länkning: Då till nu. Nu till då.**
- **Ämnet till mig. Mig till ämnet.**
- **Mig till gruppen. Gruppen till mig.**
- **Tyckande till fakta. Fakta till tyckande.**

Att engagera fyra kroppsdelar

- **Hjärtat**
- **Hjärna**
- **Händer**
- **Fötter**

Tre typer av undervisning

- 1. Förmedlingspedagogik (explicit)**
- 2. Motivationspedagogik (flexibilitet)**
- 3. Processpedagogik (värdeskapande)**
Om missförstånd och om strukturens betydelse

Tema: Fågelholk

Design och designbeslut

Verktyg och verktygsbeslut

Kvalitet och kvalitetsbeslut

Samarbete och samabetsbeslut

Känsla kontra vetande (mätande)

Impulsbeslut kontra övervägande

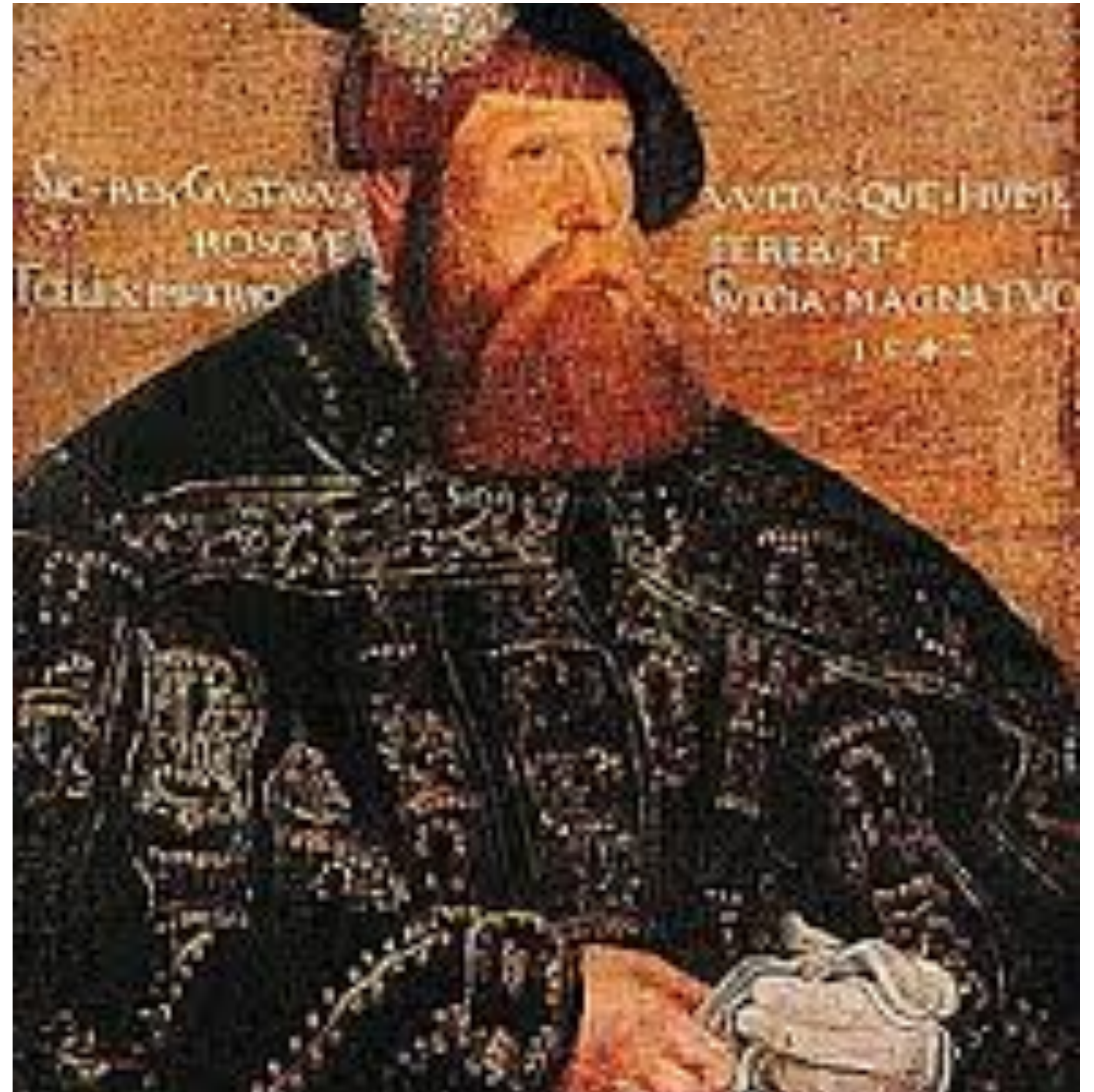
Marknadsföring kontra försäljning

Tvärvetenskaplig - historia, matematik, biologi, kemi, fysik, samhällskunskap, bild, m.m.

Gustav Vasa

Mod
Makt
Rädsla
Brytning
Nyskapande
Osäkerhet
Uthållighet
Okänd

När verktygen accelererar behöver pedagogen dämpa tempot

- **Vad kan vi tro på?**
- **Hur kan vi omformulera?**
- **Hur hittar i vårt språk, inte AI-språket?**
- **Hur kan jag hitta mening för mig? För andra?**

Intressant!?

”Intressant” - process

- **Laget runt med exempel**
- **Välj ut ett exempel och notera nyckelord**
- **Be alla att välja ett av kollegans nyckelord och relatera till sitt eget görande**
- **Be alla fastställa en praktisk, uppföljningsbar handling för veckan som kommer.**
- **Följ upp! / Börja om / Etablera rutinen**

Vad har hänt?

- **Alla deltar aktivt**
- **Utgå ifrån ett neutralt ord**
- **Utnyttjar kollegors erfarenheter**
- **Låna idéer från kollegor**
- **Fastställ konkreta åtgärder**
- **Underlättat för uppföljningar**

Handledningsmodell

Ett "9:ans tillfälle"

- **"Framgång"**
- **Leta nyckelord**
- -----
- **Kort & specifik**
- **Bekräftelser & insikter**
- **Uppföljningsbar**

Klassiska uppföljningsfrågor

- **Nöjd med?**
- **Rätt?**
- **Annorlunda?**
- **Feedback?**
- **Göra inom en vecka?**

Nyckelordsmodellen

- **Nöjd? Lyckats? Intressant?**
- **Din roll i vad som hände?**
- **Fastställ nyckelord!**
- **Beskriv en kommande utmaning**
- **Använd nyckelorden - kan samma tankar hjälpa till i den nya situationen?**
- **Konkretisera - en sak inom 48 timmar**
- **Sammanfatta, stäm av, avrunda, tacka.**

Inse komplexiteten. Hjälp varandra att lyckas.

- **Prata om rätt saker - pedagogik**
- **Lär av varandra**
- **Var generösa mot varandra**
- **Ta fram goda exempel**
- **Ha ett analytiskt förhållningssätt till yrket**
- **Förstå idén om kollektiv kompetens & kultur**
- **Förstå idén om kollektivt ledarskap**
- **Skaffa ett "experimentellt förhållningssätt"**
- **Skaffa ett beteendeperspektiv**

Lyckat ledarskap

1. **"Kärlek" och struktur**
2. **Kunskap - Attityd - "Trovärdigt" (kongruent) beteende**
3. **Inläarning: "Varför" - och kunna förklara sitt tillvägagångssätt. Länkning**
4. **Systematisk reflektion och träning**
5. **Ansvar: ta stort ansvar för sina resultat.
Inrevärldsorienterad inte yttrevärldsorienterad**
6. **Relationer: satsar mycket på de svåraste**
7. **Vågar vara ledare men sköter det snyggt**

Artister

Alla "performers" tränar på sin konst

**Detta bör vi prata mera om på våra
AL, APT eller ämnesgruppsmöten...**

Se Öppet Arkiv på [steinberg.se](https://www.steinberg.se)

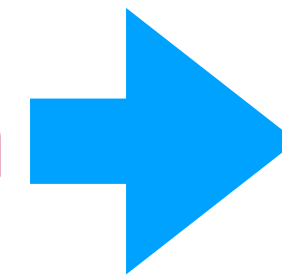

1	2	3

**Våga vara ledare med kärlek och struktur -
och ge eleverna tilltro till sin förmåga att lära
och äga sin framtid.**

www.steinberg.se

Johns Nyhetsbrev via LinkedIn

TACK!! och Lycka till!!